

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 27 Mart 2026
Sayı : 17987

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

42571

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet Yılmaz tarafından, Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 96. maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 26.03.2026

Prof. Dr. Fethi Açıkel
İstanbul Milletvekili

ABD/İsrail - İran arasında tırmanan askeri gerilim, küresel enerji ve ticaret hatlarının en kritik geçiş noktalarından biri olan Hürmüz Boğazı'nda ciddi bir arz ve lojistik riski yaratmıştır. Küresel petrol ticaretinin yaklaşık dörtte birinin bu hat üzerinden gerçekleştiği dikkate alındığında, bölgedeki her türlü aksama doğrudan enerji fiyatlarına, deniz taşımacılığına ve küresel tedarik zincirlerine yansımaktadır.

Türkiye ekonomisi ise yüksek enerji ithalat bağımlılığı nedeniyle bu tür dış şoklara son derece açıktır. Petrol ve doğalgaz fiyatlarındaki artışlar; üretim maliyetlerini yükseltmekte, enflasyonu tetiklemekte ve cari açık üzerinde baskı oluşturmaktadır. Özellikle enerji yoğun sektörlerde maliyet artışları sanayi üretimini ve ihracat rekabetini zayıflatmaktadır.

Öte yandan Körfez bölgesi yalnızca enerji arzı açısından değil; petrokimya ürünleri, plastik hammaddeleri, amonyak ve metanol gibi endüstriyel ve tarımsal sanayi girdileri açısından da kritik bir tedarik merkezidir. Bu alandaki bir arz daralması, Türkiye'de ara malı bağımlılığı yüksek sektörlerde üretim kesintilerine ve maliyet enflasyonuna yol açma riski taşımaktadır.

Krizin en kritik yansımalarından biri ise gübre ve tarım alanında ortaya çıkmaktadır. Küresel gübre ticaretinin önemli bir bölümü Hürmüz hattından geçmekte; azotlu gübre üretimi doğrudan doğalgaz fiyatlarına bağlı bulunmaktadır. Bu nedenle enerji fiyatlarındaki artış, gübre fiyatlarını; gübre fiyatları ise tarımsal üretim maliyetlerini doğrudan artırmaktadır. Bu zincirleme etki, Türkiye'de gıda enflasyonunu daha da kalıcı hale getirme riskini taşımaktadır.

Ayrıca deniz taşımacılığında sigorta ve navlun maliyetlerinin hızla yükselmesi, Türkiye'nin hem ithalat maliyetlerini artırmakta hem de ihracat teslim süreleri ve maliyetleri üzerinden rekabet gücünü zayıflatmaktadır.

Bu gelişmeler, Türkiye ekonomisinin dışa bağımlı üretim yapısının yarattığı kırılganlığı bir kez daha ortaya koymaktadır. Enerji, petrokimya ve gübre gibi stratejik alanlarda yüksek ithalat bağımlılığı; yalnızca ekonomik bir tercih değil, aynı zamanda ulusal güvenlik ve toplumsal refah açısından da yapısal bir risk oluşturmaktadır.

Bu çerçevede “**ekonomik kendine yeterlilik**” kavramı yalnızca teorik bir hedef değil; krizlere karşı dayanıklılık, arz güvenliği ve sürdürülebilir kalkınma açısından zorunlu bir politika alanı olarak öne çıkmaktadır. Türkiye’nin enerji, sanayi girdileri ve tarımsal üretim açısından dışa bağımlılığını azaltacak; yerli üretimi, stratejik stoklamayı ve tedarik çeşitlendirmesini esas alan bir ekonomik mimariye ihtiyaç duyduğu açıktır.

Tüm bu gelişmeler birlikte değerlendirildiğinde; enerji arz güvenliği, sanayi üretimi, tarımsal sürdürülebilirlik ve makroekonomik dengeler açısından Türkiye ekonomisinin ciddi bir dış şok riskiyle karşı karşıya olduğu görülmektedir.

Bu nedenlerle; ortaya çıkan çok boyutlu ekonomik riskler karşısında hükümetin enerji, lojistik, sanayi ve tarım başta olmak üzere ilgili tüm sektörleri kapsayan bütüncül bir hazırlık süreci yürütmesi ve bu hazırlıkları sektör paydaşları ve kamuoyu ile şeffaf biçimde açıklaması gerekmektedir.

Bu bağlamda; aşağıdaki soruların yanıtlanması önem arz etmektedir.

1. Türkiye’nin petrol ve doğal gaz ithalatının ne kadarı doğrudan veya dolaylı olarak Hürmüz Boğazı üzerinden sağlanmaktadır?
2. Hürmüz Boğazı’nda yaşanabilecek uzun süreli bir kesinti senaryosuna karşı Türkiye’nin enerji arz güvenliği planı nedir?
3. Son dönemde artan petrol ve doğal gaz fiyatlarının Türkiye’nin cari açığı ve enflasyonu üzerindeki etkilerine ilişkin, Cumhurbaşkanlığı bünyesinde ya da ilgili bakanlıklarca yürütülen güncel projeksiyonlar nelerdir?
4. Türkiye’nin petrokimya ve ara malı ithalatında Körfez ülkelerine bağımlılık oranı nedir? Bu bağımlılığın azaltılmasına yönelik somut bir strateji mevcut mudur?
5. Metanol, amonyak ve plastik hammaddeleri gibi kritik girdilerde tedarik kesintisi yaşanması halinde sanayi üretimini korumaya yönelik bir acil eylem planı bulunmakta mıdır?
6. Türkiye’nin gübre ithalatında Körfez bölgesinin payı nedir? Azotlu gübre fiyatlarındaki artışın tarımsal üretim maliyetlerine etkisi konusunda Bakanlığınızın çalışması var mıdır?
7. Gübre fiyatlarındaki artışın çiftçiye ve gıda fiyatlarına etkisini sınırlamak amacıyla alınan veya alınması planlanan destek ve sübvansiyon politikaları nelerdir?
8. Deniz taşımacılığında artan navlun ve sigorta maliyetlerinin Türkiye’nin dış ticaretine etkisine ilişkin yapılan bir etki analizi var mıdır?
9. İhracatçıların artan lojistik maliyetler karşısında rekabet gücünü koruyabilmesi için planlanan destek mekanizmaları nelerdir?
10. Enerji, tarım ve sanayi alanlarında stratejik stok seviyeleri yeterli midir? Bu stokların artırılmasına yönelik bir planlama yapılmakta mıdır? Son 24 yıllık dönemde bu tür dış şoklara karşı önlem almak için ne tür yatırımlar yapılmıştır?

11. Türkiye'nin alternatif enerji ve hammadde tedarik hatları oluşturma konusunda yürüttüğü uluslararası anlaşmalar ve girişimler nelerdir?
12. Ekonomik kendine yeterlilik hedefi doğrultusunda enerji, petrokimya ve gübre sektörlerinde yerli üretimi artırmaya yönelik somut politika ve yatırım planları nelerdir?
13. Türkiye'nin dış ticaretinde 99 fasılın kaç tanesinde yıllık tekrar eden kronik dış ticaret açığı verilmektedir?
14. Son 24 yılda dış ticarete yaşanan yapısal açığın azaltılmasına yönelik hangi somut politika kriterleri belirlenmiş, bu kriterler doğrultusunda hangi sonuçlar elde edilmiştir?
15. 2026 Mart ayı itibarıyla; Türkiye'nin enerji, petrokimya, gübre ve kritik sanayi girdilerinde dışa bağımlılık oranı nedir? Bu bağımlılığın azaltılmasına yönelik belirlenen hedefler nelerdir ve mevcut durum bu hedeflerle ne ölçüde uyumludur?
16. 2002-2026 Şubat arası dönemde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası yıllık ortalama dolar kurları ile toplam ne kadar vergi toplanmıştır?
17. 2002-2026 Şubat arası dönemde özelleştirilen Gübre Fabrikaları, Petrokimya tesisleri, Çelik tesisleri, limanlar, kağıt fabrikaları başta olmak yapılan özelleştirmelerin yerine, bu stratejik sektörlerde dışa bağımlılığı azaltmak için ne tür önlemler alınmış, yatırımlar yapılmıştır?